ปัจจัยทางเศรษฐกิจมหภาคที่ส่งผลต่อปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ในประเทศไทย
Macroeconomic Determinants of Non-Performing Loans (NPLs) in Thailand

ณัฐวุฒิ ชุ่มเย็น[1]
[1]นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
Email: s66127338029@ssru.ac.th
ร่มธรรม มลรักษา[2]
[2]นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
Email: s66127338011@ssru.ac.th
แพรวา ลีลาขจรจิต[3]
[3]นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
Email: s66127338026@ssru.ac.th
เยาวภา คำพิมพ์[4]
[4]นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
Email: s66127338021@ssru.ac.th
อภินันท์ โนนแก้ว[5]
[5]นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
Email: s66127338013@ssru.ac.th
ใต้ฟ้า สุขเรือง[6]
[6]นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
Email: s66127338034@ssru.ac.th
ศิริวรรณ ศักดิ์ศิริฤทัย[7]
[7]สาขาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
Email: siriwan.sak@ssru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยทางเศรษฐกิจมหภาคที่มีผลต่อปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs) ของประเทศไทย โดยใช้ข้อมูลรายไตรมาสและวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพระยะยาวด้วยวิธีการวิเคราะห์แบบ Autoregressive Distributed Lag (ARDL) ผลการศึกษาพบว่า ในระยะยาว ปัจจัยที่ส่งผลให้ปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้น ได้แก่ อัตราการว่างงาน ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศที่แท้จริง และสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยและการประกอบอาชีพ สะท้อนถึงผลกระทบจากการขาดสภาพคล่องของครัวเรือนและสภาวะการเร่งตัวของการปล่อยสินเชื่อในช่วงเศรษฐกิจขยายตัว ในขณะที่มูลค่าการส่งออก และดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภค เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยลดปริมาณหนี้เสียได้อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อระบบเผชิญกับ Economic Shock ปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้จะสามารถปรับตัวกลับเข้าสู่ดุลยภาพระยะยาวได้อย่างรวดเร็วถึงร้อยละ 72.93 ต่อไตรมาส เพื่อเป็นการควบคุมมิให้ปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้เพิ่มสูงขึ้นจนมีผลต่อเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจ ภาครัฐและสถาบันการเงินควรให้ความสำคัญกับการรักษาเสถียรภาพการ

จ้างงานควบคู่ไปกับการเพิ่มความเข้มงวดในการคัดกรองคุณภาพลูกหนี้ในช่วงที่เศรษฐกิจเติบโต เพื่อป้องกันการเกิดหนี้เสียสะสมและรักษาเสถียรภาพของระบบการเงินอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL), ปัจจัยเศรษฐกิจมหภาค, ประเทศไทย

Abstract

This study aimed to analyze the macroeconomic factors affecting the volume of Non-Performing Loans (NPLs) in Thailand. Using quarterly data, the research work examined long-term equilibrium relationships through the Autoregressive Distributed Lag (ARDL) model. The empirical results revealed that in the long run, factors contributing to an increase in NPLs include the unemployment rate, real Gross Domestic Product (real GDP), and loans for housing and occupational purposes; these reflect the impact of household liquidity constraints and the acceleration of credit expansion during economic upturns. Conversely, export value and the Consumer Confidence Index (CCI) are key factors that effectively help reduce the volume of NPLs. When the system encounters an unexpected economic shock, the volume of NPLs can rapidly adjust back toward long-term equilibrium at a rate of 72.93% per quarter. To prevent NPLs from rising to a level that threatens economic stability, the government and financial institutions should prioritize stabilizing employment while simultaneously tightening credit screening standards during periods of economic growth to prevent the accumulation of distressed debt and ensure sustainable financial stability.

Keywords: Non-Performing Loans (NPLs), macroeconomic factors, Thailand

บทนำ

เสถียรภาพของระบบสถาบันการเงินถือเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ โดยหนึ่งในปัจจัยชี้วัดความแข็งแกร่งของภาคการเงินที่สำคัญที่สุดคือ ระดับหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Non-Performing Loans: NPLs) ที่สะท้อนถึงคุณภาพสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ การเพิ่มขึ้นของหนี้เสียในระบบนั้น นอกจากจะส่งผลกระทบด้านสภาพคล่องและความสามารถในการให้สินเชื่อลูกค้ารายใหม่ในระบบสถาบันการเงินแล้ว ยังกระทบต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจด้วย การที่ประเทศไทยต้องเผชิญกับความผันผวนจากปัจจัยทางเศรษฐกิจทั้งภายนอกประเทศและภายในประเทศอย่างต่อเนื่องนั้น ได้ส่งผลต่อปัจจัยทางเศรษฐกิจมหภาคที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย ไม่ว่าจะเป็นการส่งออก (Exports) หรือการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมที่กระทบต่อตลาดแรงงาน ซึ่งส่งผลกระทบต่อเนื่องไปยังอัตราการว่างงาน (Unemployment Rate) ความผันผวนทางเศรษฐกิจดังกล่าวได้กระทบต่อความเชื่อมั่นผู้บริโภค (Consumer Confidence) และพฤติกรรมการก่อหนี้ในภาคอสังหาริมทรัพย์ (Real Estate Credit) ก็ยังเป็นปัจจัยสำคัญที่มีส่วนกำหนดทิศทางของหนี้เสียในระบบความซับซ้อนของปัจจัยเหล่านี้ การทำความเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจมหภาคและ

ปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้หรือหนี้เสียจึงเป็นสิ่งสำคัญในการรักษาระบบสถาบันการเงินอันเป็นส่วนหนึ่งของการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจไทยพร้อมไปกับการสร้างความเติบโตทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

ด้วยความเชื่อมโยงระหว่างปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้กับปัจจัยต่าง ๆ ที่นำไปสู่เสถียรภาพและการเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะยาวดังที่กล่าวมาแล้ว การศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจมหภาคที่มีผลต่อปริมาณหนี้เสียจึงนับเป็นสิ่งสำคัญ งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจมหภาคที่มีผลต่อหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) ของประเทศไทย โดยใช้วิธีหาความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพระยะยาวและการวิเคราะห์แบบ Autoregressive Distributed Lag (ARDL) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระยะยาวระหว่างปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้และปัจจัยทางเศรษฐกิจมหภาค อีกทั้งยังทำให้ทราบถึงระยะเวลาการปรับตัวของปริมาณหนี้เสียดังกล่าวเมื่อเกิดภาวะเปลี่ยนแปลงโดยฉับพลันทางเศรษฐกิจ หรือ Economic Shock ด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยทางเศรษฐกิจมหภาคที่มีอิทธิพลต่อปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) ในประเทศไทย
2. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพระยะยาวและการปรับตัวเข้าสู่ดุลยภาพระหว่างปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้กับปัจจัยทางเศรษฐกิจมหภาคในประเทศไทย

ขอบเขตการวิจัย

งานวิจัยนี้ได้นำข้อมูลที่ปัจจัยเศรษฐกิจมหภาคที่มีผลต่อปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ดังกล่าวมาใช้วิเคราะห์หาความสัมพันธ์กับปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิซึ่งเป็นข้อมูลอนุกรมเวลา (Time Series Data) รายไตรมาส ตั้งแต่ไตรมาส 1 ปี 2556 - ไตรมาส 4 ปี 2567 รวมจำนวน 48 ข้อมูล (observations) ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการแปลงข้อมูลให้อยู่ในรูปของลอการิทึมธรรมชาติ (Natural Logarithm) เพื่อลดปัญหาความแปรปรวนของข้อมูลและเพื่อให้สามารถแปลความหมายของค่าสัมประสิทธิ์ในรูปของความยืดหยุ่น (Elasticity) ได้ โดยตารางที่ 1 แสดงตัวแปรพร้อมลักษณะข้อมูลที่นำมาใช้วิเคราะห์และแหล่งข้อมูล

ตารางที่ 1 ตารางแสดงตัวแปร ความหมายตัวแปร ลักษณะตัวแปร และแหล่งข้อมูล

ตัวแปร	ความหมาย	ลักษณะตัวแปร	แหล่งข้อมูล
$\ln (NPL)_t$	ค่าลอการิทึมธรรมชาติของปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs)	ตัวแปรตาม	ธนาคารแห่งประเทศไทย (2569)
$\ln (REALGDP)_t$	ค่าลอการิทึมธรรมชาติของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริง (Real GDP)	ตัวแปรอิสระ	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2569)
$\ln (EX)_t$	ค่าลอการิทึมธรรมชาติของมูลค่าการส่งออก	ตัวแปรอิสระ	ธนาคารแห่งประเทศไทย (2569)
$\ln (UNEM)_t$	ค่าลอการิทึมธรรมชาติของอัตราการว่างงาน	ตัวแปรอิสระ	ธนาคารแห่งประเทศไทย (2569)
$\ln (CCI)_t$	ค่าลอการิทึมธรรมชาติของดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภค (Consumer Confidence Index: CCI)	ตัวแปรอิสระ	สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า กระทรวงพาณิชย์ (2569)

ตัวแปร	ความหมาย	ลักษณะตัวแปร	แหล่งข้อมูล
ln $(REOCC)_t$	ค่าลอการิทึมธรรมชาติของผลรวมเงินกู้เพื่อซื้ออสังหาริมทรัพย์และเงินให้ประกอบอาชีพ	ตัวแปรอิสระ	ธนาคารแห่งประเทศไทย (2569)
LS_t	อัตราส่วนเงินให้กู้ต่อเงินออม (Loan-to-Deposit Ratio)	ตัวแปรอิสระ	ธนาคารแห่งประเทศไทย (2569)

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจที่สำคัญซึ่งคาดว่าส่งผลกระทบต่อคุณภาพสินเชื่อและการเกิดหนี้เสียในระบบธนาคาร โดยกำหนดให้ปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) เป็นตัวแปรตามและมีตัวแปรอิสระที่สามารถแบ่งกลุ่มปัจจัยออกเป็น 3 ด้านหลัก ดังนี้

1. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วยผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริง (Real GDP) ซึ่งเป็นข้อมูลรายได้ที่สะท้อนความสามารถในการชำระหนี้ และมูลค่าการส่งออก ที่เป็นแหล่งรายได้สำคัญของภาคธุรกิจในประเทศไทย

2. ปัจจัยด้านสังคม ประกอบด้วย อัตราการว่างงาน ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อความสามารถในการใช้จ่ายรวมถึงการชำระหนี้ และ ความเชื่อมั่นผู้บริโภค ที่ชี้วัดการคาดการณ์ภาวะเศรษฐกิจและการตัดสินใจก่อหนี้

3. ปัจจัยด้านเสถียรภาพของภาคเศรษฐกิจการเงินและอสังหาริมทรัพย์ ประกอบด้วย ปริมาณสินเชื่อภาคอสังหาริมทรัพย์และสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพ และสัดส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากเพื่อวัดสภาพคล่องในระบบสถาบันการเงิน

ตัวแปรอิสระที่นำมาทดสอบเพื่อหาความสัมพันธ์กับปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้นี้เชื่อมโยงทั้งกับทฤษฎีเศรษฐศาสตร์และบริบทของเศรษฐกิจไทย และเป็นปัจจัยที่สะท้อนถึงความสามารถในการชำระหนี้ โดยความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งหมดจะถูกทดสอบผ่านแบบจำลอง ARDL (Autoregressive Distributed Lag) เพื่อให้สามารถอธิบายระดับผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้หรือหนี้เสียทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

2. ขั้นตอนการวิจัย

ในการวิเคราะห์ปัจจัยทางเศรษฐกิจมหภาคที่มีผลต่อหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs) ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ทางเศรษฐมิติสำหรับข้อมูลอนุกรมเวลา โดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การทดสอบความนิ่งของข้อมูล (Unit Root Test)

ก่อนการวิเคราะห์ ได้มีการทดสอบ Unit Root Test สำหรับตัวแปรทุกตัวเพื่อตรวจสอบว่าข้อมูลแต่ละตัวแปรมีลักษณะนิ่ง (Stationary) หรือไม่ โดยใช้ Augmented Dickey-Fuller (ADF) Test

ขั้นตอนที่ 2 การหาจำนวน Lag ที่เหมาะสม (Optimal Lag Selection)

เพื่อให้แบบจำลองสามารถใช้วิเคราะห์หาความสัมพันธ์เชิงพลวัต (Dynamic) ได้ ผู้วิจัยจะพิจารณาเลือกจำนวน Lag ที่เหมาะสมที่สุดเพื่อให้เห็นระยะเวลาที่ปัจจัยทางเศรษฐกิจมหภาคที่นำมาใช้วิเคราะห์ส่งผล

กระทบต่อปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ การคัดเลือกจำนวน Lag ที่เหมาะสมจะพิจารณาจากค่าสถิติ Akaike Information Criterion (AIC) ควบคู่กับ Schwarz Information Criterion (SIC)

ขั้นตอนที่ 3 การทดสอบหาความสัมพันธ์ระยะยาว (Cointegration) ด้วยวิธี ARDL Bounds Test

การทดสอบหาความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพในระยะยาวจะใช้วิธี F-Bounds Test โดยพิจารณาค่า F-statistic เทียบกับค่าวิกฤต (Critical Values) เพื่อพิจารณาว่าตัวแปรอิสระทางมหภาคทั้งหมดมีความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างกับปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ หรือ NPL ในระยะยาวหรือไม่

ขั้นตอนที่ 4 การประมาณค่าความสัมพันธ์ระยะสั้นและระยะยาว

เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลทางบวกหรือทางลบต่อปริมาณ NPL ตลอดจนความเร็วในการปรับตัวของระบบสถาบันการเงินเมื่อเกิดภาวะที่ไม่คาดคิดขึ้นโดยฉับพลันต่อระบบเศรษฐกิจ (Economic Shock)

ขั้นตอนที่ 5 ตรวจสอบความเสถียรของแบบจำลองด้วยวิธี Cumulative Sum Test (CUSUM Test)

เพื่อตรวจสอบว่าแบบจำลองที่ได้มีความเสถียรตลอดช่วงเวลาที่นำมาศึกษาหรือไม่ ผู้วิจัยจึงทดสอบแบบจำลองด้วยวิธี CUSUM Test ด้วยการนำค่าความคลาดเคลื่อน (Residuals) จากการประมาณค่าในแบบจำลองมาคำนวณสะสมรวมกัน โดยค่าดังกล่าวจะต้องไม่เกินขอบเขตวิกฤต (Critical Lines) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

ผลการวิจัย

1. ผลการทดสอบความนิ่งของข้อมูล (Unit Root Test)

ตัวแปรที่นำมาใช้ศึกษาได้ถูกทดสอบความนิ่ง (Stationarity Test) ด้วยวิธี ADF (Augmented Dickey Fuller) ผลการทดสอบความนิ่งของข้อมูลเป็นไปตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบความนิ่งของข้อมูล (Stationarity Test)

ตัวแปร	ระดับการทดสอบข้อมูลที่เกิดความนิ่ง	ADF statistic	ผลการทดสอบ
$\ln (NPL)_t$	First Difference	-9.97***	มีความนิ่ง
$\ln (REALGDP)_t$	First Difference	-19.68***	มีความนิ่ง
$\ln (EX)_t$	First Difference	-8.88***	มีความนิ่ง
$\ln (UNEM)_t$	First Difference	-9.70***	มีความนิ่ง
$\ln (CCI)_t$	First Difference	-5.83***	มีความนิ่ง
$\ln (REOCC)_t$	First Difference	-4.03**	มีความนิ่ง
LS_t	Level	-4.29***	มีความนิ่ง

หมายเหตุ : **, *** แทนค่าระดับความเชื่อมั่นที่ 95% และ 99% ตามลำดับ

จะเห็นได้ว่า ผลการทดสอบโดยใช้ ADF Test แสดงให้เห็นว่าจะมีตัวแปรที่ข้อมูลจะมีระดับความนิ่งที่ระดับ Level และ First Difference การที่ผลการทดสอบพบว่าข้อมูลนิ่ง หรือ Stationary ในระดับที่ต่างกัน ประกอบกับจำนวนกลุ่มตัวอย่าง (Observations) ที่ไม่มากนัก ทำให้เหมาะสมในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์โดยใช้วิธี ARDL (Pesaran et al., 2001) ผลการทดสอบชี้ให้เห็นว่าข้อมูลทุกตัวแปรมีความนิ่งที่ระดับไม่เกิน Fist Difference สามารถนำมาวิเคราะห์ในขั้นตอนต่อไปได้

2. ผลการหาจำนวน Lag ที่เหมาะสม

ผลการหาจำนวน Lag ที่เหมาะสมโดยใช้วิธี Automatic Selection ตามเกณฑ์ Akaike Information Criterion (AIC) พบว่าแบบจำลองที่เหมาะสมที่สุดคือ ARDL (2, 2, 2, 2, 2, 2, 0) โดยจำนวน Lag ที่เหมาะสมที่แบ่งตามตัวแปรจะเป็นดังนี้

- ตัวแปรตาม คือ ln $(NPL)_t$ มีจำนวน Lag เท่ากับ 2 แสดงว่าปริมาณหนี้เสียในปัจจุบันได้รับอิทธิพลจากปริมาณหนี้เสียใน 2 ไตรมาสย้อนหลัง

- ตัวแปรอิสระ LS_t จำนวน Lag เท่ากับ 0 ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า สัดส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินรับฝากส่งผลกระทบต่อปริมาณหนี้เสียในทันที

- ตัวแปรอิสระอื่น ๆ คือ ln $(REALGDP)_t$, ln $(EX)_t$, ln $(UNEM)_t$, ln $(CCI)_t$, และ ln $(REOCC)_t$ มีจำนวน Lag เท่ากับ 2 สะท้อนให้เห็นว่าปัจจัยทางเศรษฐกิจมหภาคส่วนใหญ่ต้องใช้เวลาประมาณ 2 ไตรมาส หรือ 6 เดือนในการส่งผ่านผลกระทบไปยังปริมาณหนี้เสีย

3. ผลการทดสอบหาความสัมพันธ์ระยะยาว (Cointegration) ด้วยวิธี ARDL Bounds Test

เพื่อทดสอบว่าตัวแปรอิสระที่นำมาทดสอบหาความสัมพันธ์มีความสัมพันธ์กับปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ในระยะยาวหรือไม่ งานวิจัยนี้วิเคราะห์หาความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพในระยะยาว (Cointegration) ด้วยวิธี ARDL Bounds Test

ตารางที่ 3 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระยะยาวด้วยวิธี ARDL Bounds Test

สถิติที่ทดสอบ (Test Statistic)	ค่าคำนวณ	ระดับนัยสำคัญ	ขอบเขตล่าง [I(0)]	ขอบเขตบน [I(1)]
F-statistic	9.45	1%	3.15	4.43
(จำนวนตัวแปรอิสระ k = 6)		5%	2.45	3.61
		10%	2.12	3.23

ตารางที่ 3 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ระยะยาว จะเห็นว่าค่า F-statistic เท่ากับ 9.45 ซึ่งมีค่าสูงกว่าขอบเขตบน (I(1) Bound) ในทุกระดับนัยสำคัญ แสดงให้เห็นว่าตัวแปรอิสระทางเศรษฐกิจมหภาคที่นำมาใช้วิเคราะห์มีความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพระยะยาวกับปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้อย่างมีนัยสำคัญ

4. ผลการประมาณค่าความสัมพันธ์ระยะสั้นและระยะยาว

การวิเคราะห์ในขั้นตอนนี้เพื่อให้เห็นถึงทิศทางและขนาดของความสัมพันธ์ (Magnitude) อันทำให้สามารถวิเคราะห์ถึงอิทธิพลของปัจจัยเศรษฐกิจมหภาคต่อปริมาณหนี้เสียในเศรษฐกิจไทยได้ สำหรับผลการศึกษาดังกล่าวได้แสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพระยะยาวของ ln $(NPL)_t$

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์ (Coefficient)	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standard Errors)	T- Statistic
ln $(REALGDP)_t$	1.7000***	0.2110	8.0547
ln $(EX)_t$	-0.4725***	0.1011	-4.6738
LS_t	-0.0024	0.0015	-1.5166

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์ (Coefficient)	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standard Errors)	T- Statistic
ln $(UNEM)_t$	0.2828***	0.0271	10.4323
ln $(CCI)_t$	-0.2005**	0.0854	2.4004
ln $(REOCC)_t$	0.4023***	0.1411	2.8504
ค่าคงที่ (Constant)	-16.77***	3.14	-5.33
	R Squared = 0.99	Durbin-Watson Statistic = 2.01	

หมายเหตุ : ** และ *** แทนค่าระดับความเชื่อมั่นที่ 95% และ 99% ตามลำดับ

ผลการศึกษาพบว่าการเพิ่มขึ้นของอัตราการว่างงานได้ส่งผลให้ปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้นด้วยอย่างมาก โดยการเพิ่มขึ้นจะสูงถึงประมาณร้อยละ 28 ขณะที่การเพิ่มขึ้นการปริมาณสินเชื่อเพื่อซื้อสังหาริมทรัพย์และสินเชื่อเพื่อประกอบอาชีพจะมีผลต่อการปรับเพิ่มของปริมาณหนี้เสียมากถึงกว่าร้อยละ 40 ซึ่งสอดคล้องกับการเพิ่มการปล่อยสินเชื่อที่นอกจากจะเพิ่มจำนวนลูกหนี้ดีแล้วก็ยังสามารถเพิ่มหนี้เสียได้เช่นกันในกรณีที่การปล่อยสินเชื่อมิได้มีเกณฑ์คัดกรองลูกหนี้ที่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

การกระตุ้นการส่งออก และการเพิ่มขึ้นของดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคจะเป็นปัจจัยที่ส่งผลดีในการลดลงของหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดและทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ รายได้จากการส่งออกที่เพิ่มขึ้นและดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคที่สูงขึ้นจะไปกระตุ้นให้เกิดการใช้จ่ายและกิจกรรมในระบบเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น และสามารถลดหนี้เสียได้ในที่สุด อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษายังแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์แบบแปรผันตามกันระหว่างปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้และมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริง สะท้อนให้เห็นถึงการเร่งปล่อยสินเชื่อในช่วงที่เศรษฐกิจเติบโตโดยมิได้มีการคัดกรองผู้ได้สินเชื่อเท่าที่ควร

ตารางที่ 5 ผลการประมาณค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวในระยะสั้น (Error Correction Model)

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์ (Coefficient)	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standard Error)	t-Statistic
ECTt−1 (หรือ CointEq (−1))	-0.7293***	0.1329	-5.4871
R^2	0.8808		
Adjusted R^2	0.7876		
Durbin-Watson Statistic	1.7793		

หมายเหตุ : *** แทนค่าระดับความเชื่อมั่นที่ 99%

ตารางที่ 5 แสดงผลการประมาณค่าสัมประสิทธิ์การปรับตัวในระยะสั้น (Error Correction Model) เพื่อหาความเร็วในการปรับตัวของปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs) เข้าสู่ดุลยภาพในระยะยาวเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยทางเศรษฐกิจมหภาคในแบบที่มิได้คาดการณ์ไว้นั้น พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรปรับตัว ECT_{t-1} แสดงให้เห็นว่าหากเกิดภาวะที่ไม่คาดคิดขึ้นโดยฉับพลันต่อระบบเศรษฐกิจ (Economic Shock) ปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้จะมีการปรับตัวกลับเข้าสู่ดุลยภาพในระยะยาวได้ในอัตราเร็วร้อยละ 72.93 ต่อไตรมาส ซึ่งถือเป็นการปรับตัวที่ค่อนข้างรวดเร็ว สะท้อนถึงกลไกในระบบสถาบันการเงินและปัจจัยเศรษฐกิจมหภาคของไทยที่มีความยืดหยุ่นสูงในการตอบสนองเพื่อให้กลับเข้าสู่ภาวะสมดุลเดิม

5. ผลการตรวจสอบความเสถียรของแบบจำลอง

จากการทดสอบโดยใช้ CUSUM Test พบว่า แบบจำลอง ARDL มีความเสถียร ทำให้สามารถนำผลการศึกษามาให้อธิบายจริงและนำมาใช้ในการกำหนดข้อเสนอแนะเชิงนโยบายได้

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยทางเศรษฐกิจมหภาคส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพระยะยาวกับปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้

1. อัตราการว่างงานที่เพิ่มขึ้นทำให้หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Messai & Jouini, (2013) ปิยะภูมิ เกียรติวีระศักดิ์ (2562) และ Nino (2024)

2. สินเชื่อเพื่ออสังหาริมทรัพย์และประกอบอาชีพเป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลให้หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้เพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากผู้กู้มักมีแนวโน้มที่จะนำเงินไปใช้จ่ายไม่ตรงวัตถุประสงค์ (ลลิตา บุดดา, 2559; สุทธิพงษ์ ใหม่จันทร์แดง, 2564) และความเปราะบางของผู้กู้ที่มักขอสินเชื่อลักษณะนี้โดยไม่มีหลักประกัน (ธนิดา ตันติอาภากุล, 2560)

3. ดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคนับเป็นปัจจัยที่ช่วยลดปริมาณหนี้เสีย ดัชนีความเชื่อมั่นที่สูงนำไปสู่การบริโภคและการลงทุนที่เพิ่มขึ้น ช่วยขับเคลื่อน GDP ให้เติบโต สอดคล้องกับงานวิจัยของ Jakubik & Reininger (2013) ปิยะภูมิ เกียรติวีระศักดิ์ (2562) และ วัศพล ภัทรรัมภา (2566)

4. มูลค่าการส่งออกที่เพิ่มขึ้นจะทำให้หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ลดลง รายได้ที่มากขึ้นจากการส่งออกทำให้สถานะการเงินดีขึ้นและมีความสามารถในการชำระหนี้เพิ่มขึ้น และลดปริมาณหนี้เสียลง (Beck et at, 2013; สมเกียรติ์ สุวรรณ, 2564; วัศพล ภัทรรัมภา, 2566)

5. จากผลการวิจัยที่พบว่าปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้นทิศทางเดียวกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศที่แท้จริง ซึ่งขัดแย้งกับหลักทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์นั้น เนื่องจากในช่วงเศรษฐกิจขยายตัวนั้น สถาบันการเงินแข่งขันกันเพิ่มรายได้ด้วยการปล่อยสินเชื่อมากขึ้นพร้อมผ่อนคลายเกณฑ์คัดลูกหนี้ ทำให้หนี้เสียเพิ่มสูงขึ้น (ปิยะภูมิ เกียรติวีระศักดิ์, 2562; Singh et al., 2021; Artenisa & Hyrije, 2023)

6. กรณีที่เกิดภาวะที่ไม่คาดคิดขึ้นโดยฉับพลันต่อระบบเศรษฐกิจ (Economic Shock) การปรับตัวในระยะสั้นจะมีความรวดเร็วถึงร้อยละ 72.93 ต่อไตรมาส แสดงถึงประสิทธิภาพของระบบสถาบันการเงินไทยในการดึงระดับหนี้เสียกลับเข้าสู่ดุลยภาพเมื่อเกิด Economic Shock

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้งาน

ผลการวิจัยทำให้เห็นถึงข้อสังเกตที่เกี่ยวเนื่องหลายประการอันสามารถนำมาปรับใช้เพื่อลดปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ซึ่งเป็นการพัฒนาภาคการเงินและเศรษฐกิจไทย ดังต่อไปนี้

1. ด้านการกำกับดูแลสินเชื่อ จากการที่ปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงสะท้อนปัญหาการคัดกรองลูกหนี้สินเชื่อ สถาบันการเงินจึงควรเพิ่มความเข้มงวดในการคัดกรองคุณภาพลูกหนี้ในช่วงเศรษฐกิจเติบโต เพื่อป้องกันปัญหาหนี้เสียสะสมตามปริมาณสินเชื่อที่ขยายตัว โดยเฉพาะกลุ่มสินเชื่ออสังหาริมทรัพย์และสินเชื่อไม่มีหลักประกัน

2. ด้านการส่งเสริมรายได้และการส่งออก รัฐบาลควรมีนโยบายสนับสนุนภาคการส่งออก เพราะการส่งออกที่เพิ่มขึ้นจะช่วยเพิ่มรายได้ภาคธุรกิจและลดโอกาสการเกิดหนี้เสียได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ด้านการจ้างงาน ภาครัฐควรสนับสนุนให้เกิดการลงทุนในธุรกิจที่ทำให้เพิ่มการจ้างงาน ซึ่งจะทำให้ครัวเรือนยังคงมีรายได้และลดปัญหาการว่างงาน

4. ด้านความเชื่อมั่นและค่าครองชีพ รัฐบาลควรสร้างความเชื่อมั่นทางเศรษฐกิจ รักษาระดับดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคให้สูง เพื่อให้เกิดการใช้จ่าย สร้างรายได้ในระบบเศรษฐกิจ ลดโอกาสเกิดหนี้เสีย

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1. จำแนกประเภทหนี้เสียตามสาขาธุรกิจที่เฉพาะเจาะจงมากขึ้น โดยเฉพาะในภาคเศรษฐกิจสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นภาคการเกษตร ภาคอุตสาหกรรมการผลิต หรือภาคการท่องเที่ยว เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยทางเศรษฐกิจมหภาคที่ส่งผลกระทบต่อแต่ละกลุ่มธุรกิจที่มีลักษณะโครงสร้างรายได้ที่แตกต่างกัน

2. เพิ่มการศึกษาปัจจัยเชิงคุณภาพ ควรนำข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) มาประกอบการศึกษา เช่น พฤติกรรมทางการเงินของลูกหนี้ หรือหลักเกณฑ์การบริหารความเสี่ยงของสถาบันการเงิน เพื่อหาเป็นข้อมูลเชิงลึกประกอบการอธิบายพฤติกรรมผู้กู้ที่นำไปสู่การผิดนัดชำระหนี้จนกลายเป็นหนี้เสีย

เอกสารอ้างอิง

ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2569). *สถิติและข้อมูลเผยแพร่.* https://www.bot.or.th/th/statistics.html

ธนิดา ตันติอาภากุล. (2560). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการผิดนัดชำระหนี้สินเชื่ออุปโภคบริโภคของธนาคารพาณิชย์และบริษัทที่ประกอบธุรกิจแต่มิใช่สถาบันการเงินในประเทศไทย.* [วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต] จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปิยะภูมิ เกียรติวีระศักดิ์. (2562). *การพยากรณ์ปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) ของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย.* [วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ลลิตา บุดดา. (2559). *หนี้ภาคครัวเรือนกับวัฏจักรธุรกิจไทย.* [วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต] มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วัศพล ภัทรรัมภา. (2566). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อปริมาณหนี้เสีย (NPL) ทั้งระบบภายในประเทศ.* [การค้นคว้าอิสระปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.

สมเกียรติ์ สุวรรณ. (2564). *ผลกระทบของหนี้สาธารณะที่ส่งผลต่ออัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย.* [การค้นคว้าอิสระปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.

สุทธิพงษ์ ใหม่จันทร์แดง. (2564). การวิเคราะห์ความน่าจะเป็นของการผิดนัดชำระหนี้ของลูกค้าธนาคาร: กรณีศึกษาลูกค้าข้าราชการครู และข้าราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ของธนาคารกรุงไทย สาขา ฮอด. *วารสารเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้.* 1(2), 13–31.

สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า. (2569). *ดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภค (CCI).* https://www.tpso.go.th/economic-data/consumer-confidence-index

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2569). *ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศรายไตรมาส.* https://www.nesdc.go.th/info/quarterly-gross-domestic-product-qgdp/

Artenisa, B., & Hyrije, A. A. (2023). The impact of economic growth on non-performing loans in Western Balkan countries. *Intereulaweast,* X(2), 117-130.

Beck, R., Jakubik. P., & Piloiu, A. (2013). *Non-performing loans: What matters in addition to the economic cycle?* (Working Paper No. 1515). Macroprudential Research Network. European Central Bank. https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/scpwps/ecbwp1515.pdf

Jakubik, P., & Reininger, T. (2013). Determinants of nonperforming loans in Central, Eastern and Southeastern Europe. *Focus on European Economic Integration.* Oesterreichische Nationalbank (Austrian Central Bank), 3, 48-66.

Messai, A. S., & Jouini, F. (2013). Micro and macro determinants of non-performing loans. *International Journal of Economics and Financial Issues.* 3(4), 852-860.

Nino, M. (2024). *Nexus between unemployment and non-performing loans: Evidence from the Euro area.* [Master's thesis, Louvain School of Management]. Université catholique de Louvain.

Pesaran, M. H., Shin, Y., & Smith, R. J. (2001). Bounds testing approaches to the analysis of level relationships. *Journal of Applied Econometrics.* 16, 289–326.

Singh, S. K., Basuki, B., & Setiawan, R. (2021). The effect of non-performing loan on profitability: Empirical evidence from Nepalese commercial banks. *Journal of Asian Finance, Economics and Business.* 8(4), 709-716.